

PROTOKÓŁ

z posiedzenia Rady ds. EkoMałopolski – 04.05.2021 r.

W dniu 4 maja 2021 r. odbyło się posiedzenie Rady ds. EkoMałopolski, które zostało przeprowadzone w formie wideokonferencji.

Skład osobowy:

1. Przewodniczący Rady:

Tomasz Urynowicz – Wicemarszałek Województwa Małopolskiego,

2. Członkowie Rady:

- 1) **Kazimierz Koprowski** – Prezes Zarządu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie,
- 2) **Paweł Ścigalski** – Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Jakości Powietrza,
- 3) **Jadwiga Wójtowicz** – Radna Województwa Małopolskiego,
- 4) **Tadeusz Arkit** – Radny Województwa Małopolskiego,
- 5) **Bogdan Pęk** – Radny Województwa Małopolskiego,
- 6) **Rafał Kosowski** – Radny Województwa Małopolskiego,
- 7) **Małgorzata Małuch** – Wójt Gminy Sękowa,
- 8) **Sławomir Paterek** – Wójt Gminy Gnojnik,
- 9) **Rafał Szkaradziński** – Wójt Gminy Szaflary,
- 10) **Tomasz Żak** – Burmistrz Miasta i Gminy Andrychów,
- 11) **Tadeusz Królczyk** – Wójt Gminy Ochotnica Dolna,
- 12) **Krzysztof Wójtowicz** – Burmistrz Miasta i Gminy Skąpa,
- 13) **Stanisław Banach** – Wójt Gminy Podegrodzie,
- 14) **Wiktor Chrzanowski** – Zastępca Burmistrza Miasta i Gminy Tuchów,
- 15) **Marcin Zadora** – Radny Miasta Kalwaria Zebrzydowska,
- 16) **Rafał Chmiela** – Radny Powiatu Proszowickiego,
- 17) **Mariusz Waszkiewicz** – Prezes Towarzystwa na Rzecz Ochrony Przyrody,
- 18) **Janusz Kahl** – Prezes Zarządu South Poland Cleantech Cluster Sp. z o.o., Honorowy Konsul Danii, Finlandii i Islandii,
- 19) **Sebastian Chwedeczko** – Prezydent Rady Izby Przemysłowo – Handlowej w Krakowie,
- 20) **Wojciech Przybylski** – Prezes Zarządu Krakowskiego Parku Technologicznego Sp. z o.o.,
- 21) **Joanna Opyrczał – Ryłko** – Przedsiębiorca, Producent Obuwia RYŁKO, Stowarzyszenie Płuca Kalwarii,

- 22) **Paweł Pawłowski** – Przedstawiciel Niepołomickiego Alarmu Smogowego,
 - 23) **dr hab. inż. Agnieszka Generowicz** - Profesor Politechniki Krakowskiej, Wydział Inżynierii Środowiska,
 - 24) **dr Sławomir Kopeć** – Dyrektor Centrum Zaawansowanych Technologii Miasta Przyszłości oraz koordynator projektów strategicznych AGH,
 - 25) **dr hab. inż. Leszek Książek** – Profesor Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, Prodziekan Wydziału Inżynierii Środowiska i Geodezji Uniwersytetu Rolniczego,
 - 26) **Zbigniew Bartuś** – Redaktor Dziennika Polskiego,
 - 27) **Tomasz Ożóg** – Zastępca Burmistrza Miasta i Gminy Skawina,
 - 28) **Krystyna Janecka** – Wiceprezes Zarządu Małopolskiej Izby Rolniczej,
 - 29) **Miłosz Jakubowski** – Radca prawny Fundacji Frank Bold,
 - 30) **prof. zw. dr hab. Henryk Kołoczek** – Profesor Instytutu Chemii i Technologii Nieorganicznej Politechniki Krakowskiej im. Tadeusza Kościuszki w Krakowie,
 - 31) **prof. dr hab. inż. Piotr Kleczkowski** – Profesor Akademii Górniczo-Hutniczej im. S. Staszica w Krakowie, Katedra Mechaniki i Wibroakustyki,
 - 32) **dr Agnieszka Kamińska** – Konsul Honorowa Republiki Malty w Krakowie,
3. Sekretarz Rady:
Aneta Bodziony – Pracownik Zespołu Polityki Ekologicznej w Departamencie Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego.
5. Dodatkowo:
- 1) **Anna Biederman** – Zaręba - Zastępca Prezesa Zarządu Wojewódzkiego Funduszu Gospodarki Wodnej w Krakowie,
 - 2) **Robert Bażela** - Dyrektor Departamentu Pożyczek i Dotacji w WFOŚiGW w Krakowie,
 - 3) **Anna Dworakowska** – Krakowski Alarm Smogowy,
 - 4) **Agnieszka Grzesiek** - Loża Małopolska BCC.

Porządek zebrania:

1. Otwarcie spotkania przez Pana Tomasza Urynowicza – Wicemarszałka Województwa Małopolskiego, Przewodniczącego Rady ds. EkoMałopolski.
2. Prezentacja Pani Joanny Urbanowicz – Dyrektor Departamentu Zrównoważonego Rozwoju na temat głównych założeń, wniosków i przebiegu prac nad Terytorialnym Planem Sprawiedliwej Transformacji dla Małopolski Zachodniej (TPST MZ).
3. Dyskusja, wymiana spostrzeżeń, uwagi – przewodnictwo Pan Tomasz Pietrusiak – Zastępca Dyrektora Departamentu Środowiska.
4. Podsumowanie i zamknięcie spotkania przez Pana Tomasza Pietrusiaka – Zastępcę Dyrektora Departamentu Środowiska.

Ad 1)

Pan Tomasz Urynowicz – Wicemarszałek Województwa Małopolskiego rozpoczął kolejne spotkanie Rady ds. EkoMałopolski od przywitania i poinformowania, iż do grona członków Rady ds. EkoMałopolski dołączyła Pani dr Agnieszka Kamińska – Konsul Honorowa Republiki Malty w Krakowie. Pan Tomasz Urynowicz przeszedł do głównego tematu spotkania czyli Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji dla Małopolski Zachodniej (TPST MZ). Temat nie jest łatwy, może wzbudzić pewne nieusatisfakcjonowanie oraz szereg pytań. Składa się na to kilka powodów. Po pierwsze prace wykonywane są równocześnie z tworzeniem Planu Transformacji Energetycznej dla województwa śląskiego oraz Krajowym Planem Transformacji Energetycznej. Aby stworzyć dobry Plan Transformacji Energetycznej dla Małopolski należy mieć wiedzę jakie zostaną ustalone założenia dla województwa śląskiego, gdyż jest to ze sobą powiązane. Zgodnie z przyjętym kalendarzem prac nad Funduszem Sprawiedliwej Transformacji zostały przygotowane założenia dla TPST MZ. Dzisiejsze spotkanie można potraktować jako prekonsultacje, ponieważ najpierw nastąpi przyjęcie w drodze uchwały propozycji Planu Transformacji Energetycznej, który następnie zostanie poddany konsultacjom społecznym. Ostateczne przyjęcie dokumentu wyjściowego planowane jest w okolicach czerwca. Kolejną wątpliwością o której wspomniał Pan Tomasz Urynowicz jest wysokość środków finansowych, obecnie jest to około 247 mln euro. Zostały utworzone grupy. I grupa została wskazana przez Komisję Europejską (KE), natomiast Małopolska znalazła się na liście krajowej i należy do grupy II. Nie jest przesądzone jak ostatecznie będzie wyglądać grupa beneficjentów. Małopolska wchodzi w skład liderów Transformacji Energetycznej. Wysokość środków jest równocześnie prowadzona w ramach negocjacji tzw. umowy partnerstwa czyli generalnie środków unijnych. Dodatkowo trzeba wziąć pod uwagę sam sposób zarządzania Funduszem Sprawiedliwej Transformacji. KE jako samorządowy preferują lokalne zarządzanie tymże Funduszem. Ostatni wątek, który poruszył Pan Tomasz Urynowicz to bank projektów, w którym obecnie są projekty na kwotę ponad 3,5 mld złotych. Do pracy z ekspertami w ramach Platformy Regionów zostały przekazane projekty na łącznie około 900 mln zł (przekazane do pracy, ale nie rozstrzygnięte). Pojawiają się także pytania jak długo kopalnie będą funkcjonować, jakiego typu oddziaływania będą dla najbliższego otoczenia tych kopalń, jakie działania na Śląsku będą mieć wpływ na to co wydarzy się w Małopolsce. Firm około górniczych obsługujących kopalnie na Śląsku jest bardzo dużo. Ponadto istnieje wiele firm działających w Małopolsce, ale z otoczenia kopalni. Pracami nad założeniami do Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji Małopolski Zachodniej kieruje Zespół pod przewodnictwem Pani Joanny Urbanowicz – Dyrektor Departamentu Zrównoważonego Rozwoju wraz ze współpracą Departamentu Środowiska. Następuje współpraca z największymi spółkami energetycznymi w Polsce i Małopolsce. Na Radzie ds. EkoMałopolski zostanie przedstawiony efekt wstępnej pracy czyli założeń, które będą rozbudowywane o nowe pozyskiwane informacje i szczegóły. Dotychczasowe działania walki o czyste powietrze, przyjęcia jako pierwsi w Polsce Planu dla Klimatu czy podjęcie wielu działań powoduje, że Małopolska jest znana na arenie międzynarodowej. Pan Tomasz Urynowicz oddał głos Pani Joannie Urbanowicz – Dyrektor Departamentu Zrównoważonego Rozwoju.

Ad 2)

Pani Joanna Urbanowicz – Dyrektor Departamentu Zrównoważonego Rozwoju zaznaczyła na wstępie, że sytuacja związana z omawianym tematem jest zmienna i dynamiczna, a rozporządzenie dotyczące Funduszu Sprawiedliwej Transformacji oraz całego mechanizmu również nie zostało zatwierdzone. Praca Zespołu Urzędu Marszałkowskiego wraz ze wsparciem eksperckim pozwoliła na przygotowanie dwóch dokumentów. Pierwszy dokument to dokument diagnostyczny i wyjaśniający czyli założenia, a drugi dokument to pierwsza robocza wersja Planu Sprawiedliwej Transformacji. Plan Sprawiedliwej Transformacji jest dokumentem syntetycznym oraz szablonowym. Następnie Pani Joanna Urbanowicz rozpoczęła prezentację na temat głównych założeń, wniosków i przebiegu prac nad Terytorialnym Planem Sprawiedliwej Transformacji dla Małopolski Zachodniej (TPST MZ).

Po zakończonej prezentacji rozpoczęła się dyskusja.

Ad 3)

Pan Tomasz Pietrusiak – Zastępca Dyrektora Departamentu Środowiska poprowadził dyskusje, w której głos zabrali:

1. **Tadeusz Arkit** – Radny Województwa Małopolskiego

Wnioski:

- czy można na tym etapie przybliżyć zasady, przesłanki, które będą podstawą do określenia zasad pozyskiwania środków na inwestycje związane z odnawialnymi źródłami energii, w szczególności dla przedsiębiorstw?

Komentarz:

- w całym Programie będzie obowiązywała tzw. pomoc publiczna. Poziom tej pomocy będzie prawdopodobnie adekwatny do wszelkich poziomów, które są w Polityce Spójności. Nastąpi niższa pomoc niż ta wynikająca z dotacji. Jaki będzie system na ten moment ciężko określić. Toczą się rozmowy z Ministerstwem Funduszy na temat tego czy będzie to Program zarządzany na poziomie krajowym i tam będą organizowane konkursy, a na poziomie regionalnym tylko tzw. koperty regionalne czy też zostaną te środki przekazane jako tzw. 6 cel do Programów Regionalnych – co byłoby łatwiejsze. Wydaje się, że dla firm większość środków będzie przeznaczona na ich rozwój oraz wsparcie pracowników. Nie można powiedzieć jak będzie wyglądać system wdrażania na obecną chwilę.

2. **Anna Dworakowska** – Krakowski Alarm Smogowy

Wnioski:

- kiedy można spodziewać się decyzji Komisji Europejskiej czy Małopolska zostanie objęta tym wsparciem?

- czy są wstępne alokacje pomiędzy trzy filary, które zostały ukazane w prezentacji?

Komentarz:

- pytanie dotyczące Komisji Europejskiej (KE) jest jednym z najtrudniejszych pytań, gdyż termin nie jest znany. Teoretycznie do końca czerwca należy przedstawić do Ministerstwa Plan Sprawiedliwej Transformacji dla Małopolski Zachodniej, tak jak wszystkie regiony. Jednakże terminy są ruchome, a rozporządzenie w tej kwestii również nie jest zatwierdzone. Z każdym miesiącem pojawiają się nowe okoliczności. Po przesłaniu dokumentu, Ministerstwo przygotowuje zbiorczy Plan i następnie powinny zacząć się dyskusje z KE. Oczywiście na wszystkich spotkaniach, które organizuje Ministerstwo, są przedstawiciele KE, którym zostały przesłane założenia oraz pomysł na Plan Transformacji Energetycznej, dlatego wiedza na ten temat jest, jednakże kiedy będzie decyzja KE nie można wskazać. Powinien to być I kwartał przyszłego roku.

- Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji obejmuje tylko i wyłącznie środki, które są dostępne na dotacje czyli I filar. Możliwe, iż w Krajowym Planie Sprawiedliwej Transformacji będzie element, który pokaże ewentualne powiązania pomiędzy tymi filarami i da taką możliwość. W Planie Transformacji Energetycznej Małopolski Zachodniej zostanie wspomniane o ewentualnych projektach dużych firm, które mogłyby sięgać do II filaru, ze względu na wymagania.

- podział środków, który został zaprezentowany dotyczy wyłącznie I filaru. Filar II i III nie jest dzielony na regiony, ponieważ będą to środki zarządzane bezpośrednio przez KE. Planowane są tzw. koperty krajowe, a projekty będzie można składać do KE. I filar będzie obsługiwany na poziomie krajowym i regionalnym, natomiast II i III bezpośrednio na poziomie KE. Wdrażanie nie zostało przedstawione na ten moment. Instrument podobny do Planu Junckera, gdzie składane są duże projekty, a środki przyznawane na zasadzie pożyczki.

3. prof. dr hab. inż. Piotr Kleczkowski – Profesor Akademii Górniczo-Hutniczej im. S. Staszica w Krakowie, Katedra Mechaniki i Wibroakustyki

Wnioski:

- w projekcie dokumentu rozważany jest całkowity zakaz paliw kopalnych w sektorze komunalnym do roku 2030. Z jednej strony należy cieszyć się, że działania są progresywne, jednakże istnieje pewna obawa. Jeżeli potraktować to dosłownie, to chodzi o paliwa kopalne. Błędnie pojawiło się jedno słowo. Możliwe, iż intencja była taka, iż chodzi o paliwa stałe. Jeżeli miałyby to być paliwa kopalne to włączamy do tego gaz. Obecnie do końca przyszłego roku w Małopolsce mają być wyeliminowane wszystkie kopciuchy, co jest ogromną operacją. Jeżeli zostanie to wykonane, to zgodnie z tym zapisem w ciągu najbliższych lat należy przedsięwziąć następną operację związaną z odchodzeniem od gazów, gdyż jest to paliwo kopalne. Nie jest to możliwe, a jednocześnie niebezpieczne. Jeżeli chodzi o paliwa kopalne wraz z gazem ziemnym to może powstać koncepcja: do końca 2022 roku likwidacja kopciuchów, od 2030 roku przejście na pompy ciepła – zbiorczo. Technologiczne jest to bardzo trudna operacja, chociażby dlatego, że wymagania termoizolacyjne są tak wysokie, że w niektórych budynkach w ogóle nie opłaca się tego robić. Po drugie nie można sobie pozwolić na kolejne lata trucia

się. To są tysiące zgonów, całe najmłodsze pokolenie, które żyłoby ze skutkami zdrowotnymi przez całe swoje życie. Nie jest to możliwe. Jeżeli chodzi o paliwa stałe to jak najbardziej należy wprowadzić taki zapis do Planu.

Komentarz:

- oczywiście w zapisie chodziło o paliwa stałe, nie paliwa kopalne, dlatego zostanie on poddany korekcie.

4. Marcin Zadora – Radny Miasta Kalwaria Zebrzydowska

Wnioski:

- ze względu na to, iż problem jest złożony oraz dotyczy w różnym stopniu gmin, których jest przysłowiowa kopalnia i około kopalniane przedsiębiorstwa, to czy istnieje plan podziału środków na poszczególne gminy? Jak wiadomo inaczej problem dotyka gminy Kalwaria Zebrzydowska w powiecie wadowickim, a inaczej gminy Brzeszcze w powiecie oświęcimskim czy gminy Libiąż w powiecie chrzanowskim. Czy środki, zwłaszcza na odnawialne źródła energii JST będą dzielone przy użyciu algorytmu?

Komentarz:

- jeżeli chodzi o system wdrażania to nie jest on zupełnie zbudowany. Natomiast raczej trudno spodziewać się takiej sytuacji, żeby były odgórnie podzielone obojętnie jakim algorytmem środki na gminy. Głównymi beneficjentem w całym Programie raczej będą przedsiębiorstwa. To widać po kierunku wynikającym z propozycji rozporządzenia. To firmy będą beneficjentami tego programu, ale JST również, w ograniczonym zakresie jeśli chodzi o kierunki działania. OZE i termomodernizacja będzie wspierana, jednakże będzie to na zasadzie konkursów. Przyjmuje się, że specyficzne rodzaje działań, wdrażane z poziomu krajowego mogłyby być projektami systemowymi, ale muszą być wcześniej nazwane, wyspecyfikowane i przygotowane. Nie ma przykładu, aby w ramach algorytmu były dzielone środki na obojętne jakich beneficjentów. Ogłaszany jest przetarg z jasnymi zasadami i do konkursu zgłaszane są projekty. Plan na ten moment jest ogólny, jednakże z rozmów z KE czy ekspertami wynika, iż należy go doprecyzować. Z samego Planu będzie wynikało, iż gminy, które są bezpośrednio związane z górnictwem węglowym czy energetyką cieplną, które są bardziej uzależnione od węgla będą miały możliwość zgłaszania projektów większą niż wszyscy inni lub tylko takie gminy będą mogły brać udział.

Ad 4)

Pani Tomasz Pietrusiak – Zastępca Dyrektora Departamentu Środowiska podziękowała Pani Dyrektor Joannie Urbanowicz za prezentację oraz uczestnictwo w spotkaniu Rady ds. EkoMałopolski. Prace nad Planem Sprawiedliwej Transformacji dla Małopolski Zachodniej wciąż trwają, a ostateczna wersja będzie za jakiś czas. Należy czekać na uwagi ze strony Komisji Europejskiej i Ministerstwa. Na pewno jest to dobry czas, aby myśleć o dobrych projektach. Departament Środowiska stara się, aby w ramach projektu klimatycznego we współpracy z Platformą Regionów Węglowych w ramach projektu START przybliżyć KE

i ekspertom potrzeby Małopolski Zachodniej. Trzeba pamiętać, iż środki z ewentualnego Funduszu Transformacji to nie będą jedyne środki. Trwają prace w Ministerstwie Klimatu nad Funduszem Modernizacyjnym, który ma ruszyć od 2022 roku. Będą to środki m.in. pochodzące ze sprzedaży uprawnień emisji CO₂. Szacuje się, iż do 2030 roku może to być kwota około 50 miliardów złotych na całą Polskę. Dobre projekty oraz pomysły znajdą miejsce i środki na finansowanie, dlatego warto już teraz myśleć na ten temat. Z pewnością Pan Wicemarszałek Tomasz Urynowicz na bieżąco będzie informować członków Rady ds. EkoMałopolski o nowych zmianach w tym temacie.

Aneta Bodziony
.....
PROTOKOŁOWAŁA

Wicemarszałek
Województwa Małopolskiego
Tomasz Urynowicz
.....
PRZEWODNICZĄCY

Dyrektor
Departamentu Środowiska
Karolina Laszczak

Kierownik Zespołu
Polityki Ekologicznej
Kinga Dulemba

